

GORICA

(Zjutranje izdanje).

Izhaja vsak **torek** in **petek** v tednu ob 11. uri popoldne za mesto ter ob 3. uri popoldne za deželo.

Stane po pošti prejemana ali v Gorici na dom pošiljana do konca decembra 1 gl. 20 kr.

Prodaja se v Gorici v tobakarnah Schwarz v Solskih ulicah in Jellersitz v Nuških ulicah po 5 kr.

Uredništvo in upravnništvo se nahajata v „Narodni tiskarni“, ulica Veturini, h. št. 9.

Dopise, oglase in naročnine sprejema „Narodna tiskarna“.

Oglasi se računijo po petit-vrstah in sicer ako se tiskajo 1-krat po 7 kr., ako se tiskajo 2-krat po 6 kr., ako se tiskajo 3-krat po 5 kr. Ako se večkrat tiskajo, računijo se po pogodbi.

Izdajatelj in odgovorni urednik Josip Marušič.

Tiska „Narodna tiskarna“ A. M. Obizzi (odgov. J. Marušič).

Svojim volilcem!

Neznosni politični odnošaji sploh, posebno pa oni v naši ožji domovini, katere je prouzročila gospodovalnost, pohlepnost in domišljavost pojedinih oseb, se mi tako gabijo, da sem sklenil z ozirom na svoje itak šibko zdravje in na potrebo pokoja, ki se vedno bolj oglašča, da se političnemu delovanju povsem odpovem, in to tem bolj, ker sem prišel do prepričanja, da vse žrtve, katere bi tudi še dalje v svoji dosedanji lastnosti prinesel slovenskemu narodu, bi nič ne koristile, dokler perfidno počenjanje in vedenje nekaterih maloštevilnih spletkarjev in zdražbarjev pri nekotnih rojakih ne le ne nahaja odločne zavrnitve, marveč jim celo ugaja, in da mora torej dalje trpeti razpor, kateri vsled negotovega položaja, v kojem se nahajajo Slovenci v naši deželi, več kot zadostuje, da zapreči tudi najboljše namene njihovih zastopnikov ter da jim stori nemogoče vsako uspešno delovanje.

Vrhu tega pa nisem slovenskemu jeziku v polni meri več in pomanjkuje mi potrebnih govoriških dar; zato sem, v kolikor moja oseba zadeva, v javnosti popolnoma brez brambe, in po vsem tem ne morem svojim volilcem niti v tem ustrediti, da bi prirejal javne shode in poučna predavanja, kar je dandanes neobhodno potrebno.

Vsled tega sem odložil svoj mandat za državni in deželni zbor ter prosim svoje volilce in somišljenike po deželi, ne štejte mi v zlo tega koraka, katerega sem storil še le potem, ko sem stvar natanko premislil, in s težkim srcem.

Volilci iz kmečkih občin, iz velespešstva ter iz mest in trgov slovenskega dela goriške dežele, ki ste mi opetovano poverili mandat, da sem Vas zastopal v državnem ali deželnem zboru, sprejmite mojo presrečno zahvalo na zaupanju, katero ste mi s tem izkazali, ter ohranite mi v bodočnosti blag in prijazen spomin. Kakor do zdaj, hočem tudi še dalje — kot zasebnik — zvesto stati s slovenskim narodom in s svojimi zvestimi somišljeniki.

Na Dunaju, 31. oktobra 1899.

Alfred grof Coronini-Cronberg.

PODLISTEK.

ŽUPANI.

(Odlomek iz večje povesti).

Bolgarski: T. G. Vlakov (Veselin).

»««

„In kako bi se ne srdil!“ šumelo je Pešovu po glavi, druga dva dni kasneje „kako bi te ne grizlo, ko se spomniš, da ti sede na županski stol ta beraški sin, in bodo sedeli okrog njega tudi oni „bóžerji (nema-niči) in bodo upravljali in vodili vas in nalagali davek na te in na druge, tudi najbolj premožne seljane! Pa drugo naj bi že bilo, ali pozovejo te celo pred sodnijo! In ti prvi človek v vasi, bodoč moral se priniti in priklanjati se pred temi berači!“

„Ne, to je neznosno!“ reče Pešov. „Da je kdo drug, no — bodisi. Da bi bil na primer Trajko — naj. Tudi ta je bil res prej siromak, ali je vsaj dobrega rodu, bogatega kolena. — Saj je bil njegov ded prvi bogatin v vasi! Pa tudi oče — eh, pil

Slavnim županstvom

na Goriškem!

Iz pisma, katero je objavil Alfred grof Coronini-Cronberg, zaslužni naš deželni in državni poslanec, je razvidno, da se je ta vrli mož odpovedal državnemu in deželnemu poslanstvu, ter zakaj je to storil.

Divja gonja, katero sta uprizorila in do današnjega dne nadaljevala dr. Tuma in A. Gabršček proti našim deželnim in državnim poslancom, proti društvu „Sloga“ in drugim narodnim podjetjem v Gorici, je prvi vzrok grofovemu koraku; a drugi in še tehtnejši je ta, da se med goriškimi Slovenci nahajajo posamezniki, kateri ne le ne oporekajo omenjeni gonji, marveč jo celo odobrujejo ali se je veselijo.

Ljudskega zastopnika, kakoršen je Alfred grof Coronini-Cronberg, goriški Slovenci niso se imeli in ga ne bodo imeli tako kmalu! Iz gole ljubezni do teptanega in zapostavljenega slovenskega ljudstva, brez vsakršnega sebičnega namena, pač pa svest si mnogege truda, sitnostij in težav, katere so združene z vestnim zastopanjem naroda, odzval se je grof klicu svojih volilcev ter sprejel iz njih rok mandat v državni in deželni zbor.

Svoji nalogi zvest, posvetil je visokorodni gospod svoj upliv in svojo moč blaginji slovenskega naroda na Goriškem. Ni kraja, ni podjetja, ni osebnih zadev, za katero ne bi se bil grof potrudil, ako je bil naprošen, in mnogokrat celo nenaprošen.

Vipavski železnici je s svojim prizadevanjem znižal prispevek interesentov za 100.000 gld. ter pridobil podaljšanje koncesije do 26. oktobra 1901. Slovencem ob beneški meji je izposloval zagotovilo, da se jim bodo gradile ceste, proračunjene na 240.000 gld., tako da prevzame država 80 odstotkov vseh stroškov. Da je prišel grof Baden v Gorico ter obelčal za most čez Sočo med Gorico in Ločnikom 300.000 gld., je grofova zasluga. Bovec, Kobarid, Tolmin, Kanal, Ajdovščina, Kras (Sušica) so mu hvaležnost dolžni za razne usluge in podpore, katere jim je pridobil. V osebnih zadevah pomagal je njegov upliv brezštevilokrat.

Grof Coronini je vodil abstinenco naših deželnih poslancev tako spretno,

je res — ali tudi ta ni bil napačen. Nu, naj je kakorkoli, njemu tiče prvenstvo. Na, saj govore tudi v krčmi tako! Da bi bil ta, pravijo — „bi nam ne bilo žal. Naj je bilo prej karkoli — eh, bil je umen, pri-sluzil je pri soli — ali saj je pa tudi gos-pod zato. E, saj kjer je tekla voda, bo še tekla. Tako mislijo o njem. A na tega pa so zdaj vsi srditi. Tudi žene“, pravijo, ga ne marajo. „Kaj?“ je rekla bogatinka Pešovka: „viž, zdaj se mi bo napihovala in šopirila hči Dojna Govedara, katera še zdaj nosi drva na hrbtu iz gozda (Mladenova žena je bila njegova hči — res siromašnega rodu)“.

In vedno bolj se je srdil Pešov proti Mladenu, in vedno bolj je zorela v njem misel, da ne sme pustiti, da bode on župan. In ob jednom se je zgubljal srd na Trajka in vedno bolj se je pomiril z njim sam pri sebi, pa tudi pred svojimi prijatelji in vedno bolj se je približeval k njemu.

V.

Trajko je skušal iz prva, da bi zvalil na svojo stran člane Mladenove stranke,

da se je vlada boji, ter da je ljudstvo v ogromni večini v tem oziru tesno zvezano s svojimi zastopniki. Grof Coronini ima zaslugo, da je vlada podala deželnemu zboru predlog o deželnem šolskem zakonu in obljubila prispevek za šolstvo. Pri pogajanju z Italijani je stavil kot pogoj skupnemu delu v deželnem zboru povišanje učiteljskih plač in je določno izjavil, kako naj se to zgodi, ko dr. Tuma ni še vedel, kako stališče bi zavzel v tem vprašanju, ko je taval in čakal, da bi spoznal, za kaj bi se izrekel.

In ta mož je odstopil s političnega polja, odstopil radi dr. Tume, kateremu je prepustil svoj mandat slovenskih trgov v deželnem zboru, radi dr. Tume, kateremu je z dr. Gregorčičem in dr. Rojcem beračil glasove v Bovec in v drugih slovenskih trgih.

Dr. Tuma se je vzdignil zoper grofa Coroninija in zoper druge poslance v „Soči“, kjer jih s pomočjo svojega zaveznika neusmiljeno mesari, pripisujoc vse dobro sebi, a vse, kar je res ali na videz slabo, vračujoč na svoje tovarise, ki so ga potegnili iz niča. Dr. Tuma vodi v „Soči“ nedostojen boj proti grofu Coroniniju in njegovim tovarisem. In narod k temu še vedno molči!!

To ne sme in ne more dalje trajati. Volilci so poklicani, da izrečejo svojo sodbo. Vsled grofove odpovedi jim bo kmalu za to prilika dana. Doležljivi pripadajo županstvom in starašinstvom dolžnost, da se izjavijo: ali za grofa Alfreda Coroninija ali za dr. Tuma? Za enega ali za drugega? Za oba ne, ker grof Coronini in dr. Tuma se izključujeta, kakor ogenj in voda. Dr. Tuma se je sam javno in nepreklicno izrazil: z grofom Coroninijem nikdar in nikoli ne! Kjer je eden, ne more biti drugi. Dr. Tumi se dobi naslednik za vsakim plotom: grof Coronini je le eden: ko tega zgubimo, ne dobimo več enakega.

Podpisano društvo pozivlja slavna županstva, naj se izrečejo v tej zadevi, ter naj sklenejo zaupnice grofu Coroniniju, ker dalje ne sme trpeti dosedanja obzirnost do dr. Tume, katera ni na pravem mestu. — Starašinstveni sklepi naj se pošiljajo društvu „Sloga“ v Gorici, ki jih odda na pristojnem mestu.

V Gorici, 1. novembra 1899.

Društvo „Sloga“.

njegove ljudi — kakor je bil napravil pred dvema letoma s Pešovimi — in da bi dobil tako večino ter bi mogel tako izpodrinuti Mladena in bi bil sam izvoljen za župana. Ali takrat mu ni slo po volji. Mladen je bil namreč tako zelo prepričan in navdihnil se svojimi idejami svoje izbrane kandidate ter jih tako privezal k sebi, da niso hoteli slišati nobenega prigovora od strani Trajka.

Kaj pa zdaj storiti?

In pri tem je vedno dohajalo do Trajkovih ušes: kaj vse namerja Mladen in kaj kujejo on in njegovi svetovalci, jedna reč huja od druge. Kakšne zlorabe mu je ta našteval! „In ta se ne plaši nobene reči“ si je mislil Trajko. Vse kar reče tudi izpolni. — Pa, ali hočem pustiti, da me bodo tirali na sodišče, da me zasramijo pred vso vasjo in do cela uničijo“?...

„Kaj storiti torej? — Nič drugega ne ostane, nego to, da se kako stori, da Mladen ne bo župan, ali pa... da se ovrže volitev“.

Centralna posojilnica.

«Soča» št. 85 je objavila o «Centralni posojilnici» sledečo notico: O tej uničevalnici «po programu in z doslednostjo» homo obširneje govorili, da pokažemo v pravi luči skrb «Goričanske» gospode za blagor našega ljudstva! Njena volja je sicer dobra in pravila nove posojilnice tudi, da bi vsi drugi spali in ne skrbeli za občni blagor z največjo pazljivostjo. — Tako «Soča». In prav ima, ako je tudi resnično, kar piše.

Toda kaj je resnica? Gospodje pri «Soči», ki poznajo pravila — in lahko jih, saj so hodili spraševat na okrožno sodišče, ali so pravila že vložena. — morajo vedeti, da «Centralna posojilnica» ni nikak konkurenčen zavod «Ljudski posojilnici».

«Centralna posojilnica» je čisto navadna zveza posojilnic in gospodarskih zadrug na Goriškem. V zadnjem času se je tudi v naši deželi pričelo kaj lepo razvijati zadržno gibanje, dasi še ne tako, kakor bi bilo želeli. Po raznih krajih so se ustanovile kmetijske posojilnice, ki do danes vse vrlo in blagodejno delujejo. Tudi kmetijske zadruge so pričeli snovati, ter se jih bode v bližnji bodočnosti tudi še nekaj osnovalo. Vse posojilnice ter zadruge pa so bile dosedaj brez medsebojne zveze v domači deželi ter so se morale pridružiti izvangoriškim obstoječim zvezam. Ker pa je organizacija napredovala, je bilo nujno misliti na ustanovitev zveze za posojilnice in zadruge na Goriškem, ako smo z zadržnim gibanjem hoteli doseči prave uspehe. O tem se je že govorilo v bivšem socijalnem odseku «Sloge» ter je tudi neki gospod*) prevzel nalogo sestaviti zvezina pravila. S to mislijo se je vjemal tudi dr. Tuma ter jo odobral. Vsled raznih zaprek lani ni prišlo do ustanovitve potrebne zveze, ali misli na zvezo nismo opustili. V tekočem letu pa se je ta misel zopet oživila, in sicer so se za to oglašile nekatere posojilnice, in res so nekateri gospodje sestaviti pravila za zvezo. Ko je dr. Tuma o tem zvedel, govoril je z dr. Gregorčičem ter ga prosil, da pregovori «mlade» gospode, ako ima kaj upliva na nje, da opuste osnovanje zveze, ker da je že on sestavil pravila za zvezo. To je govoril dr. Tuma, ki je

*) Morda ne dr. Tuma, ki je hotel biti povsod na vrhu kakor olje? Op. uredn.

„Ali kako to doseči? — Naj bi bil sam župan, to bi že znal kako to urediti. Pa, naj bi bil sam župan — ali bi mari bil dopustil to izvolitev? A zdaj... Samo Pešov more nekaj storiti v tem. Ali ta... Pa saj se tudi on zdaj dovolj srdi! Ali ne trpi tudi ta dosti od Mladena? — Kako se je ta potegoval zanj! — Nu, sam je kriv! — njegov pregrešek je, da so izbrali Mladena! In za to — če hoče zdaj oprati svoj greh, mora urediti, da se ta volitev ne potrdi. Dá, to naj napravi zdaj — pa naposled naj izberejo makar i njega — nič, za nič ne maram, samo da ne bo Mladen“.

Tako je premišljeval Trajko. In nekako nevedé — vedno bolj in bolj je pozabljal srd in nevoščljivost proti Pešovu in vedno bolj in bolj se je pomiril z njim.

Isto tako se je godilo tudi mej njegovi somišljenici in prijatelji. Tudi ti so prenesli vso zlobnost samo na Mladena in njegove tovarise: a sovraštvo do Pešova so polagoma pozabili.

(Dalje pride).

tedaj bil gotovo prepričan o koristi in potrebi zveze. Sedaj pa, ko se je zveza ustanovila, in sicer ne po dr. Tumi, sedaj pa ni več ne koristna ne potrebna, sedaj jo razglašajo kot konkurenčni zavod »Ljudski posojilnici«, ki je sposoben v deželi proizvoditi finančni polom. Taki so! Kar je dobro, ostane dobro, ako oni ustanove, postane pa slabo, ako drugi store.

Sicer pa se je tako tudi govorilo, ko so nekateri gospodje začeli snovati male posojilnice po deželi. Tedaj je tudi g. dr. Tuma vsakemu in vsem dokazoval, da z malimi posojilnicami se oškoduje ali pa celo vniči »Ljudska posojilnica«. In danes? Dejstva dokazujejo ravno nasprotno! Ko pa se je snovala »Trgovsko-obrtna zadruga«, ki je res konkurenčni zavod »Ljudski posojilnici«, tedaj je bilo vse dobro, saj je osnoval zadrugo dr. Tuma, ki je načelnik »Ljudske posojilnice«. Da je »Trgovsko-obrtna zadruga« res konkurenčni zavod »Ljudski posojilnici«, nikdo ne more tajiti. Zadruga ne sprejema samo tedenskih vplačil in daje posojila na tedenska povračila, marveč ona sprejema tudi hranilne vloge od vsakega in daje posojila na mesece in menda tudi vknjižbo, kakor »Ljudska posojilnica«, ki je lahko sama opravljala ta posel. In vendar »Trgovsko-obrtna zadruga« ni bila nevarna posojilnica, ter se je nje ustanovitev slavila v »Soči«. Čemu? No, saj jo je osnoval dr. Tuma! In ako bi bil tudi to zvezo, proti kateri piše »Soča« in bode pisala, ustanovil isti dr. Tuma, tedaj bi »Soča« slovenski svet preplavila s slavospevi o dr. Tumovi delavosti. Toda kmet — to je kaj drugega! Ni pač vsakdo dr. Tuma!

»Centralna posojilnica« bode uničevala »Ljudsko posojilnico«, vpije »Soča«. Čemu? Morda zato, ker jej slučajno načeljuje dr. Tuma? Zaradi jedne osebe naj bi uničili eminentno narodni zavod ter strmoglavili v propast naše slovensko ljudstvo? Mogoče, da se nahajajo med Slovenci taki ljudje, katerih politična strast sega takó daleč, ki pa morebiti tudi merijo brač po sebi. Proti »Ljudski posojilnici« naj delajo možje, ki so jo iz ljubezni do naroda osnovali, ter celo desetletje v njej v blagor naroda delovali? Nam to ne gre v glavo, mogoče da »Sočanom«!

»Centralno posojilnico« ali zvezo posojilnic in zadrug izkorišča »Soča« v najnovejšem boju. Ž njo hujska ljudstvo proti dr. Gregorčiču, podtikaje ji namene, katerih nima. Ponavljamo, da »Centralna posojilnica« je zveza posojilnic in gospodarskih zadrug na Goriškem. Nje namen je, nadzorovati posojilnice in zadruge, posredovati denarni promet med posameznimi posojilnicami in zadrugami, ustanavljati skladišča za prodajo kmetijskih pridelkov, nabavljati za kmetijstvo potrebnih stvari na račun zadrug, prodajati izdelke združnikov po naročilu in na račun združnikov. In ta delokrog naj je nevaren »Ljudski posojilnici«? Zakaj pa smo v zvezo združili posojilnico, o tem spregovorimo prihodnjič.

Žalostno je, da se je boj zanesel tudi na gospodarsko polje. Kdo pa ga je zanesel ali vsaj skuša zanesti, vsakdo lahko sprevidi.

„Pismo prijatelju“.

Med tiste osebe, ob katere se zadeva v zadnjem času dr. H. Tuma v svojem listu, spada tudi jaz. Opozoril me je nato nek znanec ter mi dobil »Sočo« št. 84, v kateri je članek »Pismo prijatelju«, v katerem članku se zadržira dr. Tuma ob moji osebo trdeč, da sem iz dal(?) njegovo pisavo. To je prav pošteno zavito in dr. Tuma me sumniči na prav zvit način.

Resnici na ljubo sem primoran pojasniti to stvar, tako-le se je zgodilo: Začetkom septembra sem dobil iz Gorice pismo z natančnim naslovom na mojo osebo v pričo dveh oseb.

Ali nisem imel pravice pisma odpreti? Da bi bilo tako odpiranje pisem kaznjivo in

nepošteno, tega ne bodè dal dr. T. nikomur razumeti; vsak bedak ve, da jaz se imel vso pravico pismo odpreti!

Pismo sem prebral v pričo obeh omenjenih oseb. Kar je bilo v njem stvarnega — posojilnična zadeva — bila je meni namenjena. Politični del pisma je bil nekoliko sumljiv, ker z dr. T. nisem imel posebnih intimnih zvez v političnih vprašanjih. Zato sem nekoliko dvomil, kako je prišel dr. Tuma do tega, da mi piše svoje politično evanĝelje.

Ker sem pismo prebral v družbi dveh oseb, zvedela se je vsebina tudi v Gorici. To je le naravno!

Prijatelji v Gorici so me popraševali o tem pismu. Jaz sem jim rekel, da pismo zadeva trgovce, obrtnike, dr. Gregorčiča in Koblarja in Alf. grofa Coroninija. Rekel sem: sicer pa bode te brali v »Soči« o vsebini, ker g. dr. Tuma bo prej ali slej sam o tistih rečeh pisal.

Pismo sem, kakor se samo po sebi razume, vničil.

Čez kake tri tedne sem vdobil od g. dr. Tume drugo bolj obširno pismo. Bilo je komentar prvega. V tem pismu je zahteval dr. Tuma prvo pismo nazaj. Odgovoril sem mu, da tega ne morem storiti, ker je nimam več. Opomnil sem pa, da vsebina pisma za njega ni nevarna, tudi če bi doslovno sam pismo objavil. Zato naj bode brez skrbi glede pisma.

Da nisem »izdal« vsebine pisma, priča dejstvo, da vsebina pisma je bila splošno znana — največ iz »Soče« same. Kar pa je bilo že v najširši javnosti, to ni več tajno in teh ni mogoče več izdajati. Kaj, g. doktor, ali ni tako?!

Vsebina pisma je bila taka, kakor rečeno, da bi ne bila nevarnost za dr. T., ako bi se bilo pismo tudi v celoti objavilo, kajti potrjevalo bi le znane reči. Znana zadeva je bila, da ne mara dr. T. sloge z grofom Coroninijem (vidi članek župnika dornberskega v »Gorici« predtem pismom). Da misli dr. T. ustanoviti novo politično stranko, govorilo je njegovo glasilo še pred pismom.

Dr. Tuma pa je začel v »Soči« kmalu oznanjevati vsebino pisma poprej, ko je »Gorica« omenjal vsebino.

Te svoje trditve hočem dokazati. Torej začnem.

1. V »Soči« 10. oktobra je prišla na dan zadeva Gregorčič-Koblarjeva — ali odobravanje in pregledovanje dopisov v »Slov. Listu.« — »Gorica« pa je še le 17. oktobra omenjala to zadevo ter, da postavi na laž dr. Tumovo pisarijo, omenjala pisma vsebino o tej točki.

Ali je torej »ovajanje pisma«, ako se isto vporabi šele potem, ko je odposiljatelj pisma že sam v javnem glasilu pisal v vsebini pisma?!

2. Izjava Tumova o grofu Alfredu Coroniniju je citatelo znana. Skoro pol-druhi mesec pred pismom je dr. T. se izrekel o grofu isto, kar je pozneje pisal v pismu. Njegova izjava je bila javna; celo sam v »Soči« jo je vnovič potrdil! Kje je torej dokaz o ovajanju?!

3. O politični stranki s pomočjo trgovcev in obrtnikov je pisala »Gorica« v notici »Zdaj je tisti čas« še le 13. oktobra. Vprašam dr. Tuma, ali ni že pred tem dnevom bil sklical trgovce in obrtnike? »Soča«, njegov organ, pa je pisala o tem že 10. oktobra! Ali je poprej 10. ali 13. dan oktobra?! Smešno je govorjenje o izdajanju tajnosti v dr. Tumovem pismu!

Kdor zna in hoče misliti in noče slepo verjeti Tumovim besedam, lahko se prepriča, da njegovo postopanje tudi v tem pogledu ni posebno častno in lojalno.

Vsa lepa epiteta na mojo osebo vračam g. dr. Tumi kot nerabno blago, da jih postavi za ogledalo!

Anton Berlot,
župnik.

Dopisi.

Iz Ajdovskega okraja. »Z dr. Gregorčičem stojim, ž njim padem« je povdarjal dr. Tuma na shodu v Ajdovščini. Zakaj ni ostal mož-beseda, zakaj se je odcepil? Mi pravimo tako: eden se je moral spremeniti. Se je spremenil dr. Gregorčič? Je li naš ljubljani voditelj nehal delovati za narod, se je li polenil? Jeli spremenil svoj program? Se je celo izneveril? Nikdo mu ne more očitati, še manj pa dokazati kake spremembe v slabo. Ostal je vedno na istem stališču. Svoj program je pač dopolnil, nikdar pa zatajil. Dopolnil je svoj prvotni program posebno s tem, da je privzel vzajemnost s Hrvati, in slednjič tudi še odločitev Lahov, njihovo oprostitev iz slovenskega objema.

Ni se toraj izneveril svojemu programu. Trdimo tudi, da se ni polenil, ampak naprotno, da je celo podvojil svoje delovanje za duševni in gmotni blagor naroda. Spominjamo samo na skrb za utrditev slovenstva v Gorici. Komu ni znano njegovo

naporno delovanje za slovenski naraščaj, za ureditev šolskega uprašanja? Za okrepitev obrtniškega in kupčijskega stanu? Kedo bi ne hvalil pridobitev tiškarne v podporo »Šolskemu domu«? Naj le cvili lastnik »Goriške tiškarne«, narod pa se veseli, da nam je dr. Gregorčič dal tiškarno, ki ne bo bogatila posameznih oseb, ampak bo svoj dobiček vračala narodu. Se li katero drugo slovensko mesto more ponášati z enako domoljubno naravo? V tem je dr. Gregorčič s svojimi tovariši uzor nesebičnih domoljubov. Prekosil je vse sovratnike. Kako nizek je lastnik svoje »Goriške tiškarne«, ki laja na dr. Gregorčiča radi »Narodne tiškarne«. Tu domoljubje — tam samoljubje! In ali ni neprecenljive vrednosti njegovo delovanje in vspeh za združenje bivših dveh strank? Kaj ste dve zavidni osebi proti temu? Če se je toraj naš dr. Gregorčič kaj spremenil, se je le v tem, da vedno bolj vsestransko deluje in spolnuje svoj prvotni program. Vse drugače pa se je spremenil dr. Tuma. Svoj čas je res kazal, da ljubi narod, da hoče zanj delovati. Dokler je bil pri sodnijem stregel kmetu; ko je prestopil k advokaturji, je pozabil na kmeta, brati se z kapitalisti. Kedo se ne spominja, kako se je trudil in se še trudi zadolženemu kmetu vzeti glas v ljudski posojilnici? Znana nam je njegova jeza na tiste, ki so branili pravico glasu tudi zadolženemu kmetu, ki podpira posojilnico z vsem svojim imetjem. Znan je njegov srd na štiri poslance, znano nam je njegovo zabavljanje na Šempaskega župnika, ker je na izredni občini zbor posojilnice opozoril nekatere občane. Na kmetijski stan je pozabil, pod svoje peruti vabi obrtniški in trgovinski stan, ker misli, da bo ž njegovo pomočjo splezal na vrhunec gospodstva. Njemu je trgovec in obrtnik le orodje, drugega nič. Ali se ne pravi to ločiti narod, stan proti stanu! In ta mož sili na površje, izpodriva dr. Gregorčiča, grofa Coroninija, hoče biti voditelj! To je smešno!

Politični razgled.

Državni zbor.

Dne 6. t. m. bode zopet zboroval državni zbor. Na dnevnem redu bode razprava o odgovoru ministra za notranje reči, Koerberja, na interpelacije glede krvavih izredov na Češkem in Moravskem. Po končani tej razpravi se bode morala zbornica pečati naj prej z ogrsko nagodbo in tam ne pojde tako gladko. O tej zadevi ni do danes nobena parlamentarna stranka na čistem niti med seboj, kako stališče naj bi zavzemala pri glasovanju, razen Čehov. In ni mogoče, da bi ne uprav levičarji začeli zagovarjati to, kar so dozdej pobijali na vse moči, kajti njim ni do drugega, nego le za to, da se zopet skobacajo do vlade.

Ali je vže res konec desnice tako blizu.

Danes ne dvomi nikdo več o tem, da ne obstoji glavna naloga grofa Claryja v tem, da izvede tiste tri točke programa, katere so naznanjala oficijozna vladna glasila »urbi ed orbi« ob njegovem nastopu. Celotni listi ne zakrivajo danes več dejstva, da se je grof Clary obvezal sedanjo večino razrušiti ter si vstvariti novo. In kakor govore vsa znamenja, dela grof Clary na to, da izolira Čeha in Jugoslovane. Ta poskus se mu bode mogoče tudi posrečil v najkrajšem času. Uže zadnje nepričakovano pretrganje debate o grofa Claryja izjavi na privojenje v to, da so se izvršile volitve v delegacije še pred prazniki, je obrnilo mnogo vode na grofa Claryja mlin. To se je zgodilo proti volji čeških državnih poslancev in je provzročilo hudo ogorčenje med českim narodom. Vse česko časopisje brez izjeme se je izreklo proti temu, do so se česki državni poslanci podvrgli sklepu izvrševalnega komiteja desnice.

Res je sicer, da se izgovarjajo Poljaki in pa nemška katoliška ljudska stranka, da je zahtevala državna korist, da so se izvolile delegacije ter da treba marsikaj podrediti tej državni koristi. Zatorej naj pa le Čehi in Slovani vedno in vedno podrejšo svoje večkrat najvažnejše potrebe državnim koristim, zakaj pa tega ne store Nemci ter se tudi od njih tega resno ne zahteva na najmerodajnejšem mestu. Ali naj bi Čehi tudi sami sebe žrtvovali državnim koristim? Na tako nesebičnost računati dandanes se pravi sveta ne poznati.

Kdor pa ne zre dandanes z odprtimi očmi, se mora prej ali slej britko prevarati, ako bode desnica vedno in vedno imela pred očmi le »državno korist« in se ne bo ozirala pri tem tudi na česke opravilne zahteve, se zna dogoditi pri prvi priliki, da iztisne Čeha iz svoje srede. Potem bode pa tudi grof Clary izvršil svojo glavno nalogo. Ali bode pa s tem vstreženo državnim koristim, to je pa drugo vprašanje.

Vojska v južni Afriki.

Angležem se godi čim huje v južni Afriki. Po najnovejših poročilih je bilo vjetih v bitki blizu Ladismutha, kjer so doživeli grozen poraz, 2000 angleških vojakov med njimi 42 častnikov. Burci so začeli vže bombardirati Ladismuth. Ako vzamejo Burci Angležem Ladismuth ter se polaste od tam ne preodaljene luke Duraban ali Port Natal, potem pride Angleška v skrajno kritičen položaj. Kajti v tej luki nameravajo Angleži izkrcavati svoje vojake, ki so že na morju in bi znali dospeti tje še le koncem tega tedna ali pa še le prihodnji teden. Ako se torej polaste Burci te luke in bi potem onemogočili izkrcanje angleških vojakov, se ne more danes še preračunati posledice, ki bi nastopile vsled tega. V Londonu so neizrečeno poparjeni vsled tega poraza, kakoršnega da niso doživeli Angleži vže nad 120 let. Angleški general White zapovednik tamonjskih angleških vojnih trup je brzojavil angležki vladi, da prevzame on sam vso odgovornost, kar se je zgodilo, ker je bilo po njegovem mnenju nemogoče, da bi se bili mogli vzdrževati angleški vojaki.

Ko je namreč prišla deputacija vjetih angleških vojakov pod vodstvom jednega Burca kot parlamentarca v Ladismuth prosit pomoči za pokopovanje vbitih Angležev ter mu je razložila natanjko, kako in kaj da se je zgodilo, ni general White niti črnil ter ni na nikak način izrazil svoje nevolje nad vjetniki.

Poleg teh nesreč proti Angležem v Ladismuth še druga nevarnost. Tam so zdaj namreč velike povodnji. Reka Klip-River, ki obkoluje mesto od dveh strani, je prestopila svoje bregove.

Rusi so kupili luko Cento.

Iz Londona se brzojavi, da je kupila Rusija spansko luko Cento v gibraltarski ožini in sicer v sporazumljenju z Francijo. To da je bil namen zadnjega potovanja grofa Muravieva, ruskega ministra za zunanje reči v Pariz in v Madrid.

Domače in razne vesti.

Za loterijo »Šolskega doma« so nadalje darovale: G.čna Alice Kornmüller, učenska obrtna šola: eleganten »sachet« (l. r. delo); gospa Katarina Blažica: lep tintnik; g.čna Ivanka Blažica: eleganten steklen košek.

Slovensko podporno društvo za zavarovanje goveje živine bo imelo v nedeljo dne 5. novembra ob 10. uri predpoldne poučen shod na slovenskem oddelku deželne kmetijske šole.

Pred dunajskimi porotniki boje razprava proti »Corriere di Gorizia« dne 9. t. m. Toži ga korminsko društvo »Avstrija«. Zagovornik dr. Stanič.

»Corriere« in naša gimnazija. Židovsko glasilo sporočuje, da se je začela po Furlaniji neka akcija, da se uvede na naši gimnaziji italijanski učni jezik. To je samo po sebi umljivo, nadaljuje najeti žid, da tiče Italijanom že zdavna italijanska gimnazija v Gorici, a nikakor je ne smejo dobiti tudi Slovenci, ki naj si ustanove svojo gimnazijo v Tolminu ali kjer hočejo, le ne v »italijanski« (?) Gorici.

Z velikim veseljem pozdravljamo akcijo naših italijanskih sodeželanov. Pridružimo se jim tudi mi in upamo, da zmagamo s združenimi močmi. Vsaj v tem za obe narodnosti jednako važnem vprašanju bodimo jedini, če ne moremo biti že drugod! Le pomislimo, koliko mora trpeti naša uboga mladina pod težo tujega učnega jezika! Koliko jih obnemore pod nemškim jarmom, da ne morejo napredovati in dovršiti svojih študij!

In Italijanom jih obnemore neprime-roma več, ker se teže uče tujih jezikov nego mi Slovenci. To je pač znano, primerjajte učne uspehe na naši gimnaziji z uspehi drugih gimnazij, kjer je materinščina učni jezik! Pri nas jih pade vsako leto 20—25%, drugod 7—10%. Pri nas jih pride iz prve šole v osmo komaj 10%, drugod vsaj polovica. To so grozne številke, ki nam dajajo pomisljati! In kaj je v prvi vrsti temu uzrok? Nemški učni jezik! In kaj je posledica temu!? Da nam v vseh strokah ne dostaja domačega naraščaja, katerega nam nadomešča tujec, ki nima srca ni za naš narod ni za naš jezik.

A vedite, italijanski sodeželani, da dosežemo le tedaj kaj, če bomo vsi jedini. In mi hočemo imeti svojo gimnazijo v Gorici, ki je naravno središče vse naše dežele. Če je nam ne privoščite, je ne dobodete niti vi. Smešni so »Corrierovi« ugovori, da bi s slovensko gimnazijo rastle slovenski naraščaj, v mestu in le poostril narodni boj. Saj s to slovenski dijaki in slovenski profesorji! Naravnost podlo pa je in skrajno žaljivo za našo mladino, če žid trdi, da so naši dijaki revni in ubožni in da zanašajo vstede tega v mesto le kužne bolezni in mu škodujejo v zdravstvenem oziru. Res je, žal, da smo Slovenci in Furlani po veliki večini ubožni, kakor je sploh ubožna vsa naša dežela, a zato nismo še kužni. Če je kaka kuga v deželi, so ta kuga le židje, ki dražijo narod proti narodu, da si sami med tem polnijo žepa.

A pustimo žida, naj klepeče, kar hoče! Bodimo jedini in zmagamo bo naša!

Štrajk tudi v Gorici. Danes so pričeli goriški izvoščiki štrajk zaradi tramvajev. Konjem bo to ugajalo!

Tudi na pokopališču nas ne puste v miru. Dan vseh svetnikov in vernih duš dan je zvalil mnogobrojnega občinstva na goriško pokopališče. Med obiskovalci je bilo tudi mnogo Slovencev. Naravno, saj prebiva v mestu veliko našega ljudstva. Da so tudi pobožni Slovenci hoteli na pokopališče v velikem številu, kdo jim more zamisliti? Da se niti svojih ranjcev bi ne smeli spominjati?

Na nekem okrašenem grobu je bil tudi venec s slovenskimi trakovi. To je bodlo v oči nekoga mestnega stražnika tako, da ga niso pustili v miru. Navzoči Slovenci so gotovo ugovarjali — a varuh pokopališča jim ni šel na roko. Dvojna mera povsod!

Slavnim županstvom smo poslali današnjo „Gorico“, v kateri je na prvi strani poziv „Sloga“, našega narodno-političnega društva.

Gospodje župani, podžupani in starešine se uljudno vabijo, da se nemudoma izjavijo, da obžalujejo odstop visokorodnega grofa Coroninija, tega dobrotnika slovenskega naroda. Starešinstva naj bi se nemudoma sklicala k izrednim starešinstvenim sejami, kjer naj bi sklepala prošnjo, da bi visokorodni naš poslanec od poverjenec preklical ter vztrajal na svojem mestu. Sklepi naj bodo kratki ter naj se nemudoma dopošiljajo „Slogi“ v Gorico, od kodar se bode poskušalo preposiliti gospoda grofa Coroninija, da ostane na svojem mestu.

Zanašamo se z gotovostjo, da naša slavna županstva store, kar je v njih moči, da preprečijo osodepolni korak grofa Coroninija. Jedino slavna županstva in starešinstva zamorejo preprečiti v najkrajšem času sramoto in škandal, v katero zabrede naš narod, ako na ta način zgubi moža. S tem bi pokazali, da Slovenci nismo vredni svojim zaslužnim mož. Osoda bi se britko maščevala nad nami. Srčna želja naših nasprotnikov se ne sme uresničiti. Zaprečite toraj škandal dokler je čas!

Goriška ljudska posojilnica. Z ozirom na prav grda ter popolnoma neosnovana podtikanja v „Soči“, kakor da bi naša stranka ruvala proti „Goriški ljudski posojilnici“, izjavljamo na tem mestu, da to ni res ter pozivljamo slovensko občinstvo da sijemlje pridnotudi odslej deležev ter da vlagi svoj denar prej ko slej v ta prepotrebni naš denarni zavod.

Hudobnež ali neumnež. V „odprtem pismu“ z dne 17. okt. t. l. piše g. Gabršček, da je g. dr. Greg. v letnikih „Soče“ 1889, 1890 in posebno 1891. mesaril svoje sbratke na načine, da se je celo njemu (Gabrščeku), grdo zdelo, in da Greg. ni bil prav nič svet duhovski stan. 26. oktobra t. l. pa mu očita neko „tendenciozno poročilo“ v „Soči“ 1. 1891. in končuje s temi besedami: „Moža, ki je bil za toliko sposoben, bi izključilo vsako častno razsodišče od — sposobnosti za častno zadoščanje. Ostalo bi le preziranje — ali pa bič!“

Isti g. Gab. je pisal se 1. avgusta t. l. v svojem listu, da je g. dr. Gregorčič mož, katerega je imel 9 let in pol kakor za svojega očeta, na katerem je visel z vsem srcem in z vso dušo.

Da, še kakih 20 dnij poprej, in sicer v „Soči“ z dne 29. sept. t. l. je g. Gab. pisal, da mu je bil g. dr. Gregorčič v prejšnjih letih vzor človeka in poštenjaka.

Iz teh Gabrščekovih izjav da se sklepati, da je g. Gab. ali velik hudobnež, ali pa mož, kateremu so se 9 let in pol mesali pojmi o vzorih in morali. Prvo je res. V člankih, ki so izhajali v „Soči“ leta 1889-1891., in ki so bili g. Gabrščeku kot uredniku že tedaj vsi znani, ni videl g. Gab. nič drugega nego samoobrambo grdo obredovanega dr. Gregorčiča, kateremu so podtikali politični nasprotniki sebičnost in najhujše liberalstvo, katerega so primerjali nič manj kot Martinu Lutru, ki je umrl kot ne-spokorjen grešnik. Vkljub tej samoobrambi je bil dr. Greg. g. Gabrščeku 9 let in pol vzor človeka in duhovnika. Pa glejte kaka sprememba! Odkar je počil letošnji razpor, postal je mož, kojega je Gab. do letos kot svojega očeta častil, le predmet najgršega blatenja, zasramovanja in obredovanja. Ukljub onim člankom prejšnjih let bil je g. dr. Greg. do letošnjega razpora vzor človeka in duhovna. Zdaj pa trdi g. Gab. radi ravno istih člankov o svojem prejšnjem uzoru človeka in duhovna, da mu ni bil svet duhovski stan, da je zaslužil prezira ali pa — bič!

Brez komentarja!

Dr. Ferjančič in dr. Franko. Med tiste, ki so v najnovejšem času deležni robatih napadov „Soče“, spadata tudi naš rojak dr. Al. Franko, katerega odgovor smo kot poslanico prinesli v zadnji „Gorici“ in dr. Ferjančič, državni poslanec kranjski in bivši podpredsednik državnega zbora. Nikdo ni več varen pred „Sočo“, katera se še vedno zadržira ob vsakega — neljubega jej moža.

Gospodje trgovci in obrtniki, katere je predsednik političnega društva „Sloga“, gospod dr. Gregorčič vabil k prejšnjim zaupnim shodom, vabijo se s tem, da pridejo zopet k shodu, kakor je bilo zadnjič dogo-

vorjeno, prihodno nedeljo, to je dne 5. t. m. ob 5. uri popoldne v Lisijakovo (Catterinijevu) gostilno na Gorisčeku.

Pri tem shodu bo zraven poučnih govorov o trgovini in obrtni tudi vpisovanje tistih, kateri hočejo, da politično društvo „Sloga“ priporoči njih podjetje na velikem plakatu, katerega izda v tem mesecu in ga v obilnem številu razpošlje in naroči prilepiti na javnih krajih in v obiskovalnejših hišah v naši deželi.

Torej, kdor hoče biti na plakatu priporočen, naj ne zamudi shoda, da se vpiše!

Požar v Dobravljah pri Sv. Križu na Vipavskem. Dne 1. t. m. je pogorelo poslopje Andreja Vrčona do tal. Škoda znaša okoli 400 gl. Zavarovano je bilo pri banki „Feniks“.

Plače služabnikom pri državnih železnicah se zvišajo na ta način, da se razvrstijo uradniki v šest službenih razredov s plačo 700 do 3800 gl.; poduradniki se razdele v pet razredov s plačo 600 do 1700 gl.; sluge imajo šest razredov s plačo do 1100 gl. — Kakor vidimo, bo tudi za to vrsto državnih uslužbencev povoljno skrbnjeno.

Učitelji na Gorisškem zazluzijo — z ozirom na svoje plače — častni naslov „podsloga“ občin, okrajev, dežel in države!! Koliko časa bo to še trpelo?

V Idriji se je tudi ustanovil brezplačen tečaj za učenje ruskega jezika. — Ali bi ne bilo prav in potrebno, ako bi tudi v Gorici bilo kaj jednega? Priporočamo to zadevo slavnemu „Solskemu domu“!

Za slov. šole v Gorici (X. izkaz.) došli so podpisani odboru od 16. do 31. oktobra 1899, sledeči doneski:

Kragelj Jos., dekan v Tolminu, 2. obrok ustanovnine	25—
Blažon Fran za junij in julij	2—
Kavčič Jos. za juni in julij	2—
Koren Anton za juni in julij	2—
Bolko Leop. za avgust in sept.	2—
Fon Ant., klobučar in trgovec v Gorici, na račun ustanovnine še	10—
Na besedi za „narod“ zložila vesela družba iz Mirnika v Dolenji pri plesu	131
Božič Ant., kurat v Batah, na račun ustanovnine še	20—
Nekdo drugi v Gorici	10—
Pribitek veselice v Šebreljah	10—
Pipan Val., vikar na Srednjem	5—
„Narodna tiskarna“ v Gorici za okt. Dr. Ant. Gregorčič za sept. in okt. Bratina Ant., vikar v Doberdolu	10—
Po upravnistvu „Gorice“, kakor izkazano v 13., 14., 17., 18. in 19. štev.	75—
Jerkič Anton, fotograf v Gorici	2—
J. H. za mesec oktober	1—
Po upravnistvu „Soče“, kakor izkaz. v 84. in 87. štev.	16:80
J. G. v K.	10—
Koren Ant., trgovec v Gorici, še	1—
Delkin Alojzij., p. uradnik	2—
Skupaj	222:41

V Gorici, dne 31. oktobra 1899.

Odbor društva „Solski dom“.

Listnica uredništva. Gosp. dopisniku iz Mozirske okolice. Dopis smo prejeli, a objaviti ga ne moremo, ker ne vemo, od koga smo ga dobili. Prosimo, da nam naznačite svoje ime. Le naravno je, da za ime mora vedeti le uredništvo.

Razgled po svetu.

Dinko Politeo odlični hrvatski publicist je postal stalnim sotrudnikom „Edinosti“.

Višjesodni predsednik v Trstu postare namesto pravosodnega ministra Kindingerja sekijski šef v pravosodnem ministertvu dr. Schrott.

Grof Gočs na potovanju. Dne 23. t. m. je bil c. kr. namestnik na Voloskem sprejet je bil tako hladno, kakor še noben namestnik ne. Izvzemši političnih uradnikov ga ni nikdo pričakoval. Še vedno šume istrskim Hrvatom po ušesih besede, katere je govoril c. kr. namestnik nam goriškim Slovincem. „da Slovani na Primorskem ne pridejo nikdar do enakopravnosti.“

Kriza na koprskem učiteljsku je končana in sicer tako, da so štrajkujoči italijanski dijaki zopet prišli v šolo, da jih ne zadeva nikaka kazen, ker so javno klicali Viva Italia. Slovenski dijaki bodo kakor doslej izpostavljeni insultom in napadom laških Koprčanov. Učiteljske ostanje tam, kjer je bilo zato, ker ugaja to onim, ki so ga tja namestili. Ostanje vse pri starem!

Imenovanje v policijski službi. Minister za notranje stvari je imenoval više policijske komisarje Ivana Alza, dra. Anona Mahkoveca in krajnega komisarja Hermana Ostija, pol. komisarja Frana Josipa Hendle in Mihaela Pertota, policijskimi višimi komisarji v stanu c. kr. redarstvenega ravnateljstva v Trstu.

Vandalizem na grobeh. V Istri, v občini Materadi so vrgli s pokopališča spomenik — s hrvatskim napisom. Spomenik leži že 2 leti zunaj pokopališča v blatu!

Nova izvirna drama. Gosp. Anton Aškerc je dovršil svojo štiridejansko rod-

binsko dramo „Iz majlov.“ Drama, katere dejanje se vrši na Ruskem, se v rizi na slovenskem odru še tekom letošnje sezone

Občni zbor c. kr. kmetijske družbe na Kranjskem se je vršil v Ljubljani dne 26. oktobra. Udeležba je bila ogromna. Oddanih je bilo 1864 glasov. Udje dosedanega odbora so dobili 1268 glasov, nasprotni pa po 596 glasov. Boj je bil hud. Zeleti je, da bi družba tudi odslej delovala z vso vneto za blagor in napredek kmetijstva, ki je steber kranjske dežele.

Občinske volitve v Vipavi so popolnoma ovržene. V kratkem bodo nove volitve. — Občina Vipava je podelila častno občanstvo dr. Ferjančiču in dr. Tavčarju.

Shod zaupnih mož narodno napredne stranke na Kranjskem je izvolil v izvrševalni odbor tudi predsednika „Zaveze“ g. Luko Jelenca. — Na istem shodu je bil sprejet predlog g. župana Mlakarja, da naj se dela z vso močjo na to, da bodo učitelji ravnopravni uradnikom od XI. do VIII. plač. razreda.

Zadružno skladišče v Sinčevasi na Koroškem se je otvorilo v nedeljo dne 29. okt. jako slovesno ob navzočnosti udeležencev iz vseh delov Koroške. Zbralo se je tu nad 1500 slovenskih kmetov, da so pričali, kako se blagoslavljajo novi dom slovenskega oratarja, da se navdušijo ob ognjeviti govori za svojo stvar. Res ogromna udeležba in sijajen uspeh slavnosti v Sinčevasi je najboljši odgovor na drzno izzivanje slovenskega ljudstva od strani znanega bar. Rokitanskega, ki je dne 22. okt. v bližnjem Velikovecu rohnol zoper vse, kar ne prisega na zastavo lažilberalnega in nemškutarkega „bauernbunda“, zlasti pa zoper slovenske duhovnike, ker se ti posvečujejo narodnemu in gospodarskemu delu med ljudstvom. — Lepo stavbo je ob 1. uri pop. blagoslovil mil. g. prošt iz Dobrčevsi, L. Lavtičar. Potem se je v lepo okinčani dvorani vršilo slavnostno zborovanje, h kateremu je došel med drugimi i častitljivi starosta kor. Slovencev, mil. g. prošt Lovro Serajnik iz Tinj. Zborovanje je bilo v lepo okrašen veliki dvorani nove hiše. Otvoril je g. vikar Podgorc, ki je prisrčno pozdravil v tolikem številu dole rodoljube in podal poročilo o novi stavbi. Gospodarska zadruga je imela doslej 15.323 gl. dohodkov in 14.583 gl. stroškov. — Nato so govorili o pomenu, namenu našega kmeta gg. Ivan. Kač iz Zalca, posl. Fr. Grafenauer in odvjetnik dr. Iv. Sušteršič iz Ljubljane. Navdušeni in temeljiti govori so našli v poslušalcih, ki so jim z največjim zanimanjem sledili, glasen odmev in živahno pritrjevanje. Iskrene besede, zlati navki, ki so se čuli tu, obrodile gotovo lep sad in navduševanje, ki je nastalo med poslušalci, gotovo ni bilo le hipno. Po nekaterih formalnostih se je zaključilo zborovanje z „živio“ — klici cesarju in papežu. — Prisrčne ovacije so priredili zborovalci g. dr. Sušteršiču in mil. g. proštu Serajniku — Sledila je na to prosta zabava, pri kateri je koncentrirala godba. Lepa slavnost je pokazala, da še Koroška ni propala!

Družba sv. Mohorja. Z razpošiljanjem družbenih knjig začnemo z današnjim dnevom.

Knjige se bodo letos razpošiljale po tle vrsti: Najprej jih dobi krška škofija, potem razni kraji, sekovska, zagrebška in druge škofije, Afričani in Američani, na to lavantinska in ljubljanska, tržaška in goriška škofija. Cenjene gospode poverjenike, katerim se knjige pošiljajo, nujno prosimo, naj takoj, ko dobijo „aviso“, pošljejo po nje na pošto ali železniško postajo, da ne bode sitnih reklamacij, ki povzročujejo samo zamudo in nepotrebne stroške. Pošne stroške morajo čast. poverjenikom povrniti posamezni udje. One gg. poverjenike, ki dobivajo svoje knjige neposredno v družbeni tiskarni, prosimo, naj čim prej pošljejo po nje, da nam zavoj ne zastavlja prostora, katerega nam itak primanjkuje na vse strani. Odbor se bode po svojih močeh potrudil, da udje knjige dobé čim prej v roke. — Romajte torej knjige v toli častnem številu po vsem Slovenskem. Budite rojake, poučujte jih, zabavajte in razveseljajte jih ter vnučajte v sreih njihovih ljubezen do Boga in domovine!

V Celovcu, dne 30. oktobra 1899. ODBOR.

Razdelitev blejske občine. Sklep deželnega zbora kranjskega glede razdelitve blejske občine v občini Ribno in Bled je potrjen.

Zboljšanje učiteljskih plač na Štajerskem, kakor ga je sklenil deželni zbor, je potrjeno. Štajersko učiteljstvo je imelo že doslej precej boljše plače nego goriško, a kljub temu se je tam doseglo poprečno zboljšanje nego pri nas.

Okameneli človek. V reki Missouri so našli nedavno temu okamenega človeka. Roke tega „kipa“ so zvezane z jermenom, kar kaže, da je bil pred več stoletji človek pahnjnjen v reko. Celotelo je okamenelo in je ostalo tako, kakor bi je bil izklesal umetnik iz kamena.

Okamenino je našel ubog delavec, kateremu je bila sreča mila, kajti ponujajo mu za najdeni „kip“ veliko vsoto denara.

Slovensko posestvo ob meji na prodaj! V prijetnem kraju Spodnje Štajerske je na prodaj večje posestvo z novim mlinom in dobro obiskovano gostilno. V kraju je pošta. Posestvo bi ob najmanjšem trudu dajalo lepe dohodke. Da ne pride posestvo tujcem v roke, izposluje „Naša straža“ izredno nizko ceno. Prijave vsprejemajo „Naša straža“ v Ljubljani, ki daje tudi potrebna pojasnila.

Načelnstvo „Naše straže“.

„Prosvjeta“. List za zabavo, znanost i umjetnost. Izhaja v Zagrebu po dvakrat na mesec in stane 7 gl. na leto. Odlikuje se posebno s krasnimi slikami. Slovenskemu razumnistvu priporočamo list v naročitev.

Mej Trstom in Dunajem nameravajo zgraditi plovniki kanal. Dunajski inženir je že dobil koncesijo za predhodna tehnična dela. — Naš Kraševac bi rekel: Bog daj norem pamet! Natančnejša poročila pripovedujejo, da mislijo skopati prekop od Donave do Dunajskega Novega mesta, od tam do Gradca, Ljubljane, Vipave, Gorice in Tržiča t. j. do morja. Drug načrt, pa govori o Celovcu in Gorici! Dolgost prve črte bi znašala 525 kilometrov, druge pa le 412 kilometrov. Južne železnice dolgost pa znaša 593 km. Prekop bi stal 260.000 gl. na vsak km., cel pa 110 milijonov goldinarjev!

Širok bi bil na dnu 18 m., na površju 30 m., globok pa 4 m. — Na papirju bodo že napravili prekop, a v resnici ga težko učeka človeški rod. —

Nesrečen padeec. Vodja davkarskega urada v Rovinju, Ivan Kastelic, je pri izvrševanju službe na neki ladji tako nesrečno padel, da je v nekaterih dneh vsled dobljenih poškodb umrl. —

Zopet prekop. Opisali smo nameravani projekt o prekopu med Dunajem in Trstom, tu pa naj povemo, da se bavijo celo z mislijo o prekopu med baltičkim in jadranskim morjem. Neki obrst se bavi s tim kolosalnim projektom. Prekop bi šel od baltičkega morja po reki Odri, katero bi zvezal prekop z Moravo in po tej z Donavo, a to z Dravo, Savo in Kolpo. Od tam bi se moral napraviti pod zemljo (Krasom!) 30 km. dolgi kanal-tunnel do Kvarnera pri Reki. Omenjeni obrst je bil pred nekaj dnevi v družbi z družimi tehnikarji v Karlovcu, kjer so pregledovali in merili na Kolpi. Pripovedal pa je, da njegov načrt se bode izvršil v ne mnogih letih, ker ga odobrujejo z velikim interesom na kompetentnih mestih. —

Kdor bo živ, bo videl!

Odprava časnikarskega in kole-darskega kolka. Vsled predloga avstrijske vlade, da se časnikarski in koledarski kolek odpravi, se je tudi finančno ministerstvo ogrsko jelo baviti z načrtom, da se opusti koledarski kolek. Časniškega kolka na Ogerskem itak ni.

Ministerstvo za poljedelstvo poroča o letošnjih pridelkih tako-le: Ovsa se je pridelalo še precej, pa manj dobrega. Najboljši je bil na Štajerskem.

Za pšenico je bila srednja letina, v vzhodnih deželah je bila manj dobra letina. Na Češkem so pridelali več pšenice kot rži, v Galiciji pa nasprotno.

Ajda je trpela radi mraza; v južnih deželah se je pridelalo malo ajde, posebno malo na Koroškem.

Hmelju je škodovala mokrota, posebno na Češkem in sploh v severnih deželah.

Krompirja se je pridelalo manj kolani v Slezi; Galiciji in Bukovini, a poleg tega še gnije; mnogo ga je na Štajerskem in Koroškem; tudi na Češkem gnije.

Trgatev je bita letos zaradi deževja prezgodnja in grozdje ni dozorelo; povsod ga je malo, le v Dalmaciji in Južnem Tirolskem so imeli bogato vinsko letino. Drugod so bili ostali grozdi majhni, grozdje je pokalo in gnilo; pozno grozdje je mraz pokvaril.

Sadja je bilo povsod malo. Ker je bilo preveč dežja ob cvetju, je cvetje odpadalo. Sadje je večinoma črvido; največ so pridelali še jabolk. Nekaj češpelj je bilo na Češkem in Moravskem.

V severnih in vzhodnih deželah povzročujejo miši in polži mnogo škode, posebno miši v vzhodni Galiciji.

200 milijonov goldinarjev za topove in 5 milijonov goldinarjev za zvišanje častniških plač bode zahtevala vlada od delegacij! To bode občutljivo za žep davkoplačevalcev!

Kadar gre za milijone, takrat se nikdo ne zgraža; ko pa je zahtevalo učiteljstvo na Gorisškem nekoliko glasnije primerno zboljšanje svojih — sramotno nizkih plač, takrat se je zgrazalo neko glasilo, da bi spravili učitelja na boben vsakega hišnega in zemljiškega posestnika, ako bi dežela porabila par tisočakov na leto več kakor dozdaj!

In vendar je velik razloček tudi v tem, kam gre do denarji, ki se porabijo za vojsko in za šolo. Milijoni za topove gre do blagajnice večmilijonskih tvorničarjev — tujcev; groši goriškega učitelja pa gre do nazaj v žep našega slovenskega kmeta, trgovca in obrtnika, od katerih kupuje učitelj svoje malenkostne potrebščine.

Dvojna mera povsod!

Kovanje denara l. 1900. V prihodnjem letu bodo nakovali 59,850,000 kosov kronske veljave v skupnej urednosti 38,450,000 kron; 200,000 kosov po 10 kron v zlatu = 2,000,000 kron; 3,840,000 kosov po 5 kron v srebru = 19,200,000 kron; 50,000,000 kosov po 2 vinarja v broncu = 1,000,000 in 5,000,000 kosov po 1 vinar v broncu = 50,000 kron.

Zgorela sta dva otroka v Duvaru na Hrvaškem. Igrala sta se z žveplenkami blizu škednja in užgala seno, s katerim sta zgorela tudi nedolžna otročiča.

Kam se zgublajo dekleta v Budimpešti? Časopisi pripovedujejo, da v Budimpešti se pogostoma dogaja, da se zgubljuje mlada dekleta. V zadnjih dveh mesecih je zginilo 8 deklet od 12 do 24 letih. Sumi se, da jih imajo na vesti brezdušni in nemoralni „trgovci.“

Ruske železnice. Kakor javljajo iz Petrograda, je neka danska družba dobila koncesijo, da zgradi železnico med Orenburgom in Taškendom. Ta železnica utegne postati velike važnosti za gmetni razvoj Turkestana. Te dni se dovrši zveza med Petrogradom in Petropavlovskim v skupni dolžini 2383 km.

Železnico iz Evrope v Kino namerava graditi Angleška. Pričela bi v Kairu ali Port Saïdu v Egiptu, šla skozi Arabijo, Perzijo in Beludžistan, združila bi se z indijskimi železnicami in od teh na Kitajsko.

Egiptovska vlada bi podpirala tako podjetje, ker tu bi se združila z železnicami na jug in zahod Afrike. Mohamedanci v Arabiji so tudi vneti za tako železnico, ki bi bila ugodna za romarje. Perzijska planjava ne bi delala težkoč železnici. Taka železnica bi dala novo smer trgovini in obrtniji. Načrt je sicer velikanski, a je praktičen in zato je upanje, da se ga lotijo praktični Angleži. Tudi Italija bi imela velik dobiček, ako bi se uresničil načrt. —

Solicitator,

popolnoma spreten v notarskem poslovanju se sprejme koj v službo. Pogoji so ugodni. Oglase sprejema uredništvo „Gorice“, katero daje tudi posebna pojasnila.

Pozor!

Želod v vsaki množini

kupuje po najvišji ceni
IVAN PREMROU,
v Gorici

ulica Morelli (za mesnicami) št. 49. zadej.

Vinarsko in sadjarsko društvo

za Brda
v
GORICI.

Prodaja naravne in pristne briske pridelke po zmernih cenah.

Zaloga pristnih briskih vin:
burgundeca, rizlinga, modre frankinje in druge

DESERTNA VINA.

Sedež društva je v Gorici, ulica Barzellini št. 20.

Bogato zalogo vseh lončarskih in porcelanastih izdelkov in steklenic ima

ANTON KOREN

v Gorici, v Gosposki ulici št. 4.

Velika izber:
kroznikov, skled, skledic, loncev in lončkov.

Vsakovrstne svetilnice za petrolej in olje.
Zaloga nožev, vilic in podstavkov.

Vsakovrstne šipe in zrcala.

Reže in vklada šipe za okna.
Prireja po naročilu priprave ali ukusne okvirje za pošto in zrcala.

Cene zmerne, postrežba točna.

Trgovina z jedilnim blagom

G. F. Resberg v Gorici,

v Kapucinski ulici št. 11

ter podružnici na Korju št. 2

priporoča to-le blago:
Stadkor — kavo — riž — mast — poper — sveče — olje — škrob — ječmen — kavino primeso — moko — gris — drobne in debele otrobe — turšico — zob — sol — moko za pitanje — kis — žveplo — cement, bakreni vitrijol itd.

Zaloga pristnega dalmatinskega žganja na debelo ter pristnega črnega in belega vina,

P. Drašček
trgovec z jedilnim blagom
v Stolni ulici št. 2. v Gorici
(tam, kjer je tobačnica)
priporoča se p. n. slovenskemu občinstvu v Gorici in z dežele.
Prodaja kavino primeso iz tovarne ARNOLD & GUTMANN z Dunaja. Zaloga žveplenk družbe sv. Cirila in Metoda.

Anton Kuštrin
v gosposki ulici št. 23. v hiši g. dr. Lisjaka.
priporoča častiti duhovščini in slavnemu občinstvu v mestu in na deželi svojo trgovino raznih potrebščin n. pr.: kavo: Santos, Sandomingo, Java, Cejlon, Portoriko in druge - Olja: Lucca, St. Angelo, Korfu, istersko in dalmatinsko. - Petrolij v zaboju. - Sladkor razne vrste. - Moko številko 0, 1, 2, 4, 5. - Več vrst rajža. - Mljiveče prve in druge vrste, namreč po 1/2 kila in od 1 funta.
Razpošilja blago na vse kraje. - Cena primerena. - Postrežba točna.

CENIK
šolskih, pisarskih in raznih drugih potrebščin.

Papir: pradni, zavoj (250 pol) od gl. 1 25	
predpisni, " " " " " " " " " " " "	0 70
pisemski, " " " " " " " " " " " "	0 60
Zavitki (kovrti) 100 " " " " " " " " " "	0 20
Šolske pisanke " " " " " " " " " " " "	0 65
Risanke " " " " " " " " " " " "	1 70
Sušilniki " " " " " " " " " " " "	0 08
Ploščice " " " " " " " " " " " "	0 06
Pisala, škatla " " " " " " " " " " " "	0 25
Ravnila, dvanajstorič " " " " " " " " " " " "	0 14
Gobice za ploščice 100 " " " " " " " " " " " "	0 80
Peresa škatla (144 pres) " " " " " " " " " " " "	0 25
Svinčniki, dvanajstorič " " " " " " " " " " " "	0 06
Tinta, 12 steklenic v škatli " " " " " " " " " " " "	0 45
" " " " " " " " " " " " " " " " " "	0 35
" " " " " " " " " " " " " " " " " "	0 04
Knjige, vpisne " " " " " " " " " " " "	0 12
" " " " " " " " " " " " " " " " " "	0 30
Mošnički za denar " " " " " " " " " " " "	0 10
Nožiči " " " " " " " " " " " " " " " " "	0 15

L. t. d. vse po najnižih konkurenčnih cenah.
P. n. Šolske pisanke izdeluje zdaj v svojem področju in imajo mnogo lepši papir in boljši ovitek nego dosedanje.
Za naročila priporoča se najljubneje v Gorici, Semeniška ulica št. 10.
G. Likar.

Andrej Cermel
na Kornju št. 10.
priporoča sl. občinstvu v mestu in na deželi svojo trgovino vsakovrstnih potrebščin, kakor: kavo vseh vrst, riž, olje itd. Na razpolago ima tudi domačo slanino: špeh in salame in to, na drobno in debelo.
Cena zmerna, postrežba točna.

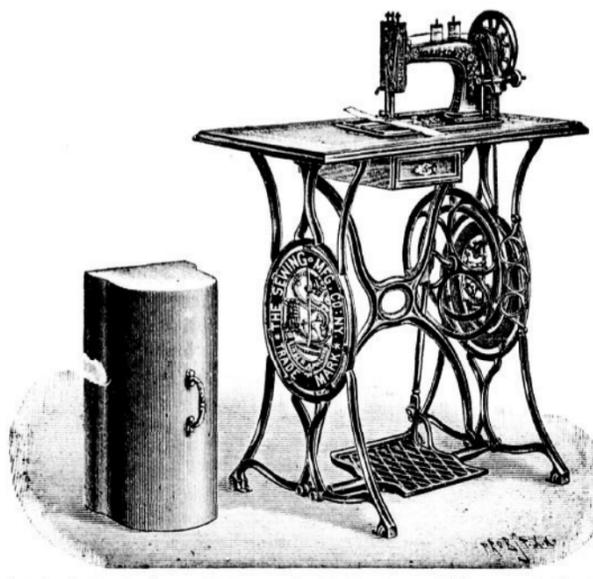
Ivan Katnik
gostilničar pri
ZLATEM KRIŽU
Kapucinska ulica h. št. 2.
Priporoča se slavnemu občinstvu v Gorici in z dežele na mnogobrojen obisk. — Toči pristna bela in črna vina, ter postreže vsak as prav z okusno pripravljenimi jedmi.

Se čestim naznati p. n. občinstvu, da sem prevzel gostilno
„Pri Janezu“
na Kornju
ter do točim izborna domača briska in vipavska vina. Imam ceno prenočišča in poljubno kuhinjsko postrežbo.
Priporočaje se v obilni obisk, se bi lježim vdani
J. Munih.

Podpisana priporočata slavnemu občinstvu v Gorici in na deželi, svojo novo urejeno
prodajalnico jestvin.
V zalogi imata tudi raznovrstne pijače, n. pr.: francoski Cognac, pristni kranjski brijujevec, domači tropinovec, fini rum, različna vina, goružice (Sent.) Ciril-Methodovo kavo in Ciril-Methodovo moko ter drugo v to stroko spadajoče blago. Postrežba točna in po zmernih cenah.
Z odličnim spoštovanjem
Kopač & Kutin,
trgovca v Semeniški ulici št. 1
v lastni hiši, kjer je „Trgovska obrtna zadruga“.

Špedicijska poslovnic
Gaspar Hvalič v Gorici
v ulici Morelli 12
se toplo priporoča Slovincem v Gorici in z dežele.
ima zapet voz za prevažanje pohištva.

Anton Pečenko
Vrtna ulica 8 — GORICA — Via Giardino 8
priporoča
pristna bela in črna vina iz vipavskih, furlanskih, briskih, dalmatinskih in isterskih vinogradov.
Dostavlja na dom in razpošilja po železnici na vse kraje avstro-ogerske monarhije v solih od 56 litrov naprej. Na zahtevo pošilja tudi vzorce.
Cene zmerne. Postrežba poštena.

Glej! Glej! Čuda!!!
V Nunski ulici št. 14, 15, 16.

Zaloga šivalnih strojev za vse stroke šivanja in edina slovenska zaloga dvokoles.
V zalogi se vdobijo tudi posamezni deli šivalnih strojev in dvokoles, kakor tudi šivanke, katerih ducat stane za šivilje 36, za krojače 45 in čevljarje 50 kr.
Popravljalnica šivalnih strojev in dvokoles, za k terih delo se jamči.
Za doboto naših šivalnih strojev se jamči let 5 1/2

„Krojaška zadruga“
vpisana zadruga z omejeno zavezo
v Gorici, Gosposka ulica hiš. št. 7.
Velika zaloga
vsakovrstnega manufakturnega blaga za ženske in moške obleke, za vsaki stan in vsaki letni čas
v največji izber
kakor: sukno, platno, prtenino Chiffon, oksfort, srovice, vsakovrstne preproge, zavese, namizne prte; nadalje vsakovrstno perilo, srajce Jäger itd. itd. itd.
Vse po najnižjih cenah.
Cene so stalne brez pogajanja.

Mirodilnica (drogerija)
v Tržni ulici v poslop. okrož. sodišča
je bogato založena
z blagom najboljse vrste
ter more na drobno in debelo po skromnih cenah postreči kmetovalcem in obrtnikom, gospodarjem in gospodinjam in esen zasebnikom, ki potrebujejo mirodilniškega blaga.
Posebno se priporočamo cerkvenim oblastim, županištvom, uradom, šolskim vodstvom, društvom, javnim in priv. zavodom, tvornicam, mojstrom, trgovcem, živinozdravnikom, pivovarnikom i d. Priporočamo zlasti barve suhe in oljate, aniline in lesna barvila za obeko, bronze; pokosti (lake), sušilo, zamasko (kit), votlič, razne krede, fin cement portlandski, čopiče, ščetki, oterne za noge, šablone, zamaške, gobe, moko, sveče, užigalice, petrolej; najljubše žveplo in bakreni vitrijol; cevi in druge reči iz kavčuka (galoše); razne soli, zdravilna zelišča, mineralne vode, cedilke (gume), cerkveno kadilo in kot primeso dišeči storaks; razna čistila, gladila in mazila; prepase za kilo, obeze in drugo kirurško opravilo, pogačo za pse; toaletno moko in drugo lepodiseče blago (parfumerije); potrebščine za fotografijo itd.

C. kr. priv. kroji vsakateremu razumljivi kroji obleke vsake mode. Dobivajo se v moji zalogi Činguli, masne kupe zavrtnice za čestito duhovščino.
M. POVERAJ
trgovec na Travniku št. 22. I. nadst.
Bogata zaloga vsake vrste blaga, gotovih oblek, perila in vseh spadajočih priprav za obleke vsakega stanu.
Novo blago došlo za spomladansko in letno sezono iz avstrijskih in angleških tovarn. Dobivajo se novi patentirani hlačniki na pasih; ni treba več gumbov, tele hlačniki so jako pripravi.
Sprejemajo se naročila za izdelovanje oblek, tudi za dame fineje vrste po vsakateri zahtevajoči modi.
Kdor ukupi pri meni blago mu je prosto dati delati kjer hoče, ker pri meni je delo nekaj draže, ker se šiva večinoma z rokami. Blago in izdelane obleke so tako po ceni da ceneje ni mogoče zahtevati. Obleke za dečke od 3 do 10 let stanejo 1 gld. 50 kr.